

משרד המשפטים

وزارة العدل | MINISTRY OF JUSTICE

האפוטרופוס הכללי, הכונס הרשמי,
הממונה על חדלות פירעון ושיקום כלכלי
והרשם לענייני ירושה

נוהל הממונה בעניין הכשרה כלכלית לחייבים

משרד המשפטים

وزارة العدل | MINISTRY OF JUSTICE

האפוטרופוס הכללי, הכונס הרשמי,
הממונה על חדלות פירעון ושיקום כלכלי
והרשם לענייני ירושה

נוהל הממונה בעניין הכשרה כלכלית לחייבים

תוכן עניינים

א.	רקע ומטרת הנוהל	3.....
ב.	הגדרות	4.....
ג.	הקריטריונים להמלצת הממונה על חובת השתתפות בהכשרה כלכלית	4.....

נהלי הממונה על הליכי חדלות הפירעון
תאריך: 11.04.2021
תאריך עדכון:
מספר נוהל: 20 מספר מהדורה: 1
אחראי נוהל: עו"ד הילה גולברי בר- און

נוהל הממונה בעניין הכשרה כלכלית לחייבים

א. רקע ומטרת הנוהל

1. אחת ממטרותיו המרכזיות של חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, התשע"א-2018 (להלן: "החוק"), כמפורט בסעיף 1 לחוק, היא להביא ככל האפשר לשיקומו הכלכלי של היחיד (להלן: "החייב") ולקדם את שילובו מחדש במרקם החיים החברתיים. שיקומו הכלכלי של החייב תורם במובנים רבים לא רק לחייב עצמו אלא גם למגוון מעגלים נוספים - לקרובים לחייב, לסביבתו האישית והכלכלית וגם לחברה כולה.
2. לשם קידום המטרה האמורה, מאפשר החוק, בין היתר, לתת לחייב במקרים המתאימים כלים שיעזרו לו להימנע מלהיקלע פעם נוספת למצב של חדלות פירעון, וזאת באמצעות הכשרה להתנהלות כלכלית נכונה. כך, סעיף 161(ב)(5) לחוק קובע, כי בית המשפט יקבע במסגרת הצו לשיקום כלכלי, בין היתר, הוראות בנוגע לחובת החייב להשתתף בתוכנית הכשרה להתנהלות כלכלית נכונה, זאת אם מצא בית המשפט, כי הנסיבות שהובילו לחדלות הפירעון מצביעות על כך שהכשרה כאמור תסייע לשיקומו הכלכלי. בהקשר זה, החלטת בית המשפט למתן הצו לשיקום כלכלי תתבסס על המלצת הממונה שתוגש לבית המשפט במסגרת הצעת הממונה לתכנית לשיקומו הכלכלי של החייב, כאמור בסעיף 154 לחוק, ובעקיפין גם על המלצת הנאמן שמונה בהליך במסגרת דוח ממצאי הבדיקה המוגש לממונה, כאמור בסעיף 153 לחוק.
- יוער, כי סעיף 324(ב)(2) לחוק קובע הסדר דומה בנוגע להכשרה להתנהלות כלכלית נכונה גם במסגרת חלק י' לחוק העוסק בהסדרי חוב. מדיניות הממונה היא, שבהליכים של הסדרי חוב הממונה ומנהל ההסדר לא ימליצו לבית המשפט להורות לחייב לעבור הכשרה להתנהלות כלכלית נכונה, אלא במקרים חריגים, זאת מאחר ובהליכי הסדרי חוב לא מתבצעת על ידי בעל התפקיד בדיקת מצבו הכלכלי של החייב, בדגש על בחינת אופן יצירת החובות.
3. חשוב להדגיש, כי חרף העובדה שחייבים מסוימים מחויבים לעבור הכשרה להתנהלות כלכלית נכונה, אין מדובר בשום אופן בכלי "ענישה", אלא בכלי עזר הניתן לחייבים לצורך קידום שיקומם של אלה, בדרך של הקניית ידע פיננסי וכלים שיסייעו בשיפור התנהלותם הכלכלית.
4. מטרת נוהל זה היא להתוות את מדיניות הממונה ביחס לקריטריונים לקביעת ההמלצה אודות חובת ההשתתפות של חייבים בהכשרה כאמור, במסגרת דוח ממצאי הבדיקה ובמסגרת הצעת הממונה לתכנית לשיקום כלכלי לחייב.

ב. הגדרות

"החוק" - חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, התשע"ח-2018;
"חייב" - יחיד;
"הכשרה כלכלית" – הכשרה להתנהלות כלכלית נכונה שיעברו חייבים, אשר בית המשפט קבע זאת בעניינם בצו לשיקום כלכלי, בהתאם לסעיף 161(ב)5 לחוק.
"התקנות" – תקנות חדלות פירעון ושיקום כלכלי, התשע"ט - 2019.
למונחים אחרים תהא המשמעות שיש להם בחוק ובתקנות.

ג. הקריטריונים להמלצת הממונה על חובת השתתפות בהכשרה כלכלית

5. סעיף 161(ב)5 לחוק אינו קובע חובת השתתפות כללית בהכשרה כלכלית, לכל החייבים בהליכי חדלות פירעון, אלא מאפשר לבית המשפט להורות על חובת השתתפות בהכשרה כלכלית לחייבים מסוימים רק במקרים בהם הוא מוצא כי הנסיבות שהובילו לחדלות פירעונם מצביעות על כך שהכשרה כלכלית כאמור תסייע לשיקום הכלכלי של חייבים אלה.
6. בהתאם להוראות סעיף 161(ב)5 לחוק ולתכני התוכנית להכשרה כלכלית לחייבים, ישקול הממונה מתן המלצה על השתתפות בהכשרה כלכלית בהתאם לקריטריונים המפורטים להלן:
 - 6.1. הממונה ימליץ על השתתפות בהכשרה כלכלית לחייבים אשר מהבדיקה הכלכלית שהתבצעה בעניינם, עולה שקריסתם הכלכלית נבעה מטעויות בהתנהלותם הכלכלית השוטפת, ובנוסף לכך, הממונה סבור כי הכשרה כלכלית כאמור עשויה לסייע לשיקומם הכלכלי.
 - 6.2. ככלל, יומלץ על חובת השתתפות בהכשרה כלכלית, במקרים בהם עיקר החובות של החייב הינם חובות צרכניים. כלומר חובות הקשורים לצריכה אישית, משפחתית, למשק הבית וכדומה. חובות צרכניים כוללים גם הלוואות שנלקחו לצורך רכישת מוצרים או שירותים צרכניים, לרבות משכנתא.
בהקשר זה יילקחו בחשבון גם גובה הכנסותיהם של החייב ובני משפחתו החיים עימו והוצאות המחייבה המשפחתיות המדווחות. במידה וההכנסה המשפחתית גבוהה בצורה משמעותית מההוצאות האמורות, יהווה הדבר שיקול שלא להמליץ על השתתפות בהכשרה כלכלית, אם הממונה שוכנע שהכשרה כלכלית לא נחוצה לחייב לצורך שיקומו הכלכלי.
 - 6.3. ככלל, הממונה לא ימליץ על חובת השתתפות בהכשרה כלכלית, בין היתר, במקרים שלהלן:

- 6.3.1. כאשר עולה שחובות החייב נוצרו בשל אירוע חד פעמי בנסיבות שאינן מעידות על כשל בהתנהלותו הכלכלית השוטפת, כגון חובות שנוצרו כתוצאה ממחלה של החייב או מי ממשפחתו, מערבות שנתן החייב, מפיטורים וכדומה.
- 6.3.2. לחייבים שעיקר חובותיהם הם חובות עסקיים, למעט במקרים חריגים בהם סבור הממונה שהכשרה כאמור תסייע לשיקומם הכלכלי.
- 6.3.3. לחייבים שעיקר חובותיהם נובעים מהתנהלות בחוסר תום לב ונראה כי השתתפות בהכשרה כללית לא תסייע לשיקומם הכלכלי.
- 6.3.4. לחייבים שהשתתפו בתוכנית להכשרה כלכלית לפני כניסתם להליכי חדלות פירעון, בין אם במסגרת הליכי חדלות פירעון קודמים או במסגרות אחרות, ונראה כי השתתפות בהכשרה כלכלית נוספת לא תסייע לשיקומם הכלכלי.
- 6.3.5. לחייבים אשר מתקיימות בעניינם נסיבות אישיות המונעות מהם להשתתף בהכשרה כלכלית, לדוגמא מחלה כרונית קשה, בעיות קוגניטיביות או מנטליות.
- 6.4. במקרים בהם מדובר בחייבים שהכנסותיהם והכנסות בני משפחתם החיים עימם אינם עולים ככלל על הוצאות המחיה המשפחתיות הבסיסיות, ימליץ הממונה על הכשרה מותאמת, שתכלול היבטיים העוסקים במיצוי זכויות וכן במיצוי כושר השתכרות.
7. המלצת הממונה בנוגע להשתתפות בהכשרה כלכלית תינתן בהתאם לנסיבותיו של כל מקרה ומקרה ובהתבסס על המלצתו של הנאמן שמונה בהליך.